

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101469

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ЧНУ "Про видачу диплома доктора філософії" №411 від 06 листопада 2023 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тичина Іван Георгійович

2. Ivan Tychna

Кваліфікація: 032

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 032 - Історія та археологія

Дата захисту: 18-10-2023

Спеціальність за освітою: 7. 02030201 - Історія

Місце роботи здобувача: Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України

Код за ЄДРПОУ: 40116086

Місцезнаходження: вул. Академіка Богомольця, 10, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 76.051.022 (ID 1150)

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Волинські «Просвіти»: організаційні засади та культурно-освітня діяльність (1917–1936 роки)
2. Volyn «Prosvitas»: the Organizational Fundamentals and Cultural and Educational Activity (1917–1936).

Реферат:

1. Дисертація є результатом комплексного науково-історичного дослідження становлення, розвитку та діяльності волинських «Просвіт» у період 1917–1936 років. Фактично, впродовж зазначеного періоду «Просвіти» на Волині пройшли шлях від становлення й розширення власної мережі до їх повної ліквідації польською владою. На завершальному етапі Першої світової війни на Волинь проникають та набувають поширення просвітянські ідеї. Особливістю поширення цих ідей там стало те, що вони були принесені у край двома шляхами: Українськими січовими стрільцями з Галичини та представниками національної інтелігенції з Наддніпрянської України. Окрім того, історія волинської «Просвіти» є доволі своєрідною з огляду на низку причин. По-перше, просвітянські організації в регіоні було створено значно пізніше, ніж у сусідній Галичині. І попри те, що за взірць було взято структуру галицької «Просвіти», усе ж на Волині повністю її відновити, з

об'єктивних причин, не вдалося. По-друге, на території Волині Товариство ніколи не мало єдиної централізованої структури, як у Галичині чи на Прикарпатті, а тому специфіка просвітянського руху на Волині полягає в тому, що в краї виникли та діяли окремі осередки, не пов'язані між собою, тому доцільно вживати термін саме волинські «Просвіти», а не «Просвіта». По-третє, волинські «Просвіти» мали або окремі статутні документи, або здебільшого функціонували без них, що в подальшому спричинило, зокрема, їх ліквідацію польською владою. Окрім того, здійснювана Другою Річчю Посполитою національна політика, що передбачала асиміляцію народів не титульної національності, нашоувувалася на протидію з боку волинських «Просвіт», а тому останні були вороже сприйняті польською владою. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, поділених на десять підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Перший розділ «Методологічні аспекти дослідження, історіографія та джерела» присвячено характеристиці використаних методів та аналізу історіографії і джерельної бази дослідження. Історіографію поділено на три групи: праці узагальнювального характеру, дослідження історії «Просвіти» та праці, які безпосередньо стосуються створення, діяльності й ліквідації «Просвіт» на Волині в міжвоєнний період. Джерельна база, використана для написання дисертації, є доволі широкою, різноплановою та інформаційно насиченою, що дозволило документально підсилити аналітичні висновки стосовно особливостей та проблем становлення і розвитку волинських «Просвіт». Неопубліковані архівні джерела, опубліковані документальні матеріали і становлять джерельну базу дисертації. У другому розділі «Організаційні засади та умови розвитку "Просвіт" на Волині» розкрито особливості й умови становлення перших просвітянських осередків у регіоні в завершальні роки Першої світової війни, простежено напрями проникнення просвітницьких ідей на Волинь. Розвиток та діяльність «Просвіт» на Волині припадає на період становлення Польської державності. Вхідження регіону до складу Другої Речі Посполитою визначило умови розвитку й діяльності волинських «Просвіт», які польська влада розглядала як загрозу державницьким цілям Польщі, адже вони обстоювали українську мову, національну церкву і культуру, національне шкільництво та українську державницьку ідею. Третій розділ дисертації «Головні напрями діяльності волинських "Просвіт"» містить три підрозділи, у яких проаналізовано головні сфери діяльності просвітянських осередків, що густою мережею вкрили Волинь у досліджуваний період. Зокрема, вивчається бібліотечна справа та розвиток національного шкільництва, підтримка суспільного руху, спрямованого на українізацію Православної церкви, розвиток музичного, хорового та драматичного мистецтва. Численні архівні документи й опубліковані матеріали уможливили розкрити всю багатогранність діяльності «Просвіт» на Волині, простежити її соціальне підґрунтя, проаналізувати проблеми, з якими зіткнулися волинські «Просвіти» в міжвоєнний період. У четвертому розділі дисертаційного дослідження «Ліквідація польською владою "Просвіт" на Волині: причини, перебіг та наслідки» проаналізовано причини, що зумовили конфронтацію «Просвіт» та польської влади, з'ясовано методи і форми переслідування «Просвіт» та їхніх активістів. Доведено, що ліквідація волинських «Просвіт» була зумовлена колонізаторською, антиукраїнською політикою польської влади щодо українців загалом та волинських «Просвіт» зокрема, а також була спричинена складними міжнаціональними й політичними польсько-українськими взаєминами в досліджуваний період і недостатньою згуртованістю українських політично-громадських організацій. Ліквідувавши волинські «Просвіти», польська влада спробувала замінити їх альтернативними громадськими об'єднаннями – «Просвітянськими хатами», які були лояльними до чинної влади. Однак аналіз ретроспективи функціонування «Просвітянських хат» чітко свідчить, що вони не змогли замінити ліквідованих «Просвіт» і достатньою мірою задовольнити національно-культурні потреби українців.

2. The dissertation is the result of a comprehensive scientific and historical study of the formation, development and activities of Volyn «Prosvitas» in the period 1917–1936. In fact, during this period, Volyn «Prosvitas» went from the formation and expansion of its network to its complete liquidation by the Polish authorities. At the final stage of the First World War Prosvita's ideas were spread and penetrated deeper into the Volyn region. The peculiarity of the spread of these ideas in Volyn was that they were brought to the region in two ways – by Ukrainian Sich riflemen from Galicia and representatives of the national intellectuals from above the Dnipro region of Ukraine. Moreover, the history of Volyn «Prosvitas» is quite specific for a number of reasons. Firstly, Prosvita organizations

in the region were established much later (at the end of the First World War) in comparison with neighbouring Galicia, despite the fact that the structure of Galicia «Prosvitas» was taken as a model, in Volyn it could not be completely reproduced due to objective reasons. Secondly, the community in Volyn has never had a unified centralized structure, as it was in Galicia or in the Carpathian region, and therefore the specificity of the Prosvita movement in Volyn was that in the region were formed and operated separate and unrelated centres, hence the term «Prosvitas» is advisable to use instead of «Prosvita». Thirdly, Volyn «Prosvitas» had separate statutory documents or, more often, worked without them, which was one of the reasons for their liquidation by the Polish authorities. In addition, the national policy pursued by the Second Polish Republic, which provided for the assimilation of people of Polish descent, ran into opposition from Volyn «Prosvitas», and therefore they were hostile to the Polish authorities. The dissertation consists of an introduction, four chapters divided into ten sections, conclusions and a list of sources used. The first section «Methodological aspects of the research, historiography and sources» is devoted to the characteristics of the methods used and the analysis of historiography and the source base of the study. Historiography is divided into three groups: general works, studies about the «Prosvitas» history and its activities that are directly related to the creation, operation and liquidation of «Prosvitas» in Volyn in the interwar period. The source base that was used for the research is quite diverse, wide and informative, which allowed supporting the analytical conclusions with the documents about the peculiarities and problems of the formation and development of Volyn «Prosvitas». Unpublished archival sources and published documentary materials formed a wide source base of the thesis. The second section «Organizational fundamentals and conditions of the «Prosvitas» development in the Volyn region» reveals the peculiarities and conditions of the first educational centres in the region in the final years of the Great War, and the direction of penetration of «Prosvitas» in Volyn was traced. «Prosvitas» development and activity in Volyn dates back to the period of the establishment of Polish statehood. Volyn's accession to the Second Polish Republic determined the conditions for the development and operation of Volyn «Prosvitas», which the Polish authorities considered a threat to Poland's state goals, as they defended the Ukrainian language, national church, culture, national schooling and the Ukrainian state idea. The third section of the thesis «The main activities of Volyn «Prosvitas» includes three sections which analyze the main activities of educational centres, a dense network of them was in Volyn during the period under study, studying of librarianship, national schooling development, support of the social movement aimed at Ukrainianization of churches, development of musical, choral and dramatic arts in particular. Numerous archival documents and published materials allowed to reveal the diversity of «Prosvitas» activities in Volyn, to trace its social base, and to analyze the problems faced by Volyn «Prosvitas» in the interwar period. The fourth section of the research «Prosvitas» liquidation by the Polish authorities in Volyn: reasons, turn of events and consequences» analyzes the reasons why the Polish government attacked Volyn «Prosvitas», clarifies the methods and forms of «Prosvitas» persecution and their activists. It is proved that the liquidation of Volyn «Prosvitas» was the result of assimilating, anti-Ukrainian policy of the Polish government towards Ukrainians in general, and Volyn «Prosvitas», in particular. Also, it was caused by complex interethnic and political Polish-Ukrainian relationships during the period under study and insufficient unity of national Ukrainian political forces and public organizations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Тичина І. Товариство «Просвіта» на Волині 1918–1939 рр: Виникнення та діяльність. Науковий вісник Чернівецького університету. №2 (48). Історія. Чернівці, 2018. С. 95 – 102.
- Тичина І. Причини переслідування та ліквідації Волинських «Просвіт» польською владою наприкінці 20-х – на початку 30-х років ХХ століття. Краєзнавство. № 4. Київ, 2019. С. 43 – 49.
- Тичина І. Особливості становлення просвітянського руху на Волині та виникнення перших «Просвіт». Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. Чис. 24. Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 47 – 51.
- Тичина І., Тичина І. Волинські «Просвіти» і розвиток музично-драматичного мистецтва у міжвоєнний період. Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. Чис. 26. Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 60–64.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0116U004617

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добржанський Олександр Володимирович
2. Olexander V. Dobrzhanskyu

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стрільчук Людмила Василівна

2. Ludmyla V. Strilchuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зуляк Іван Степанович

2. Ivan S. Zulyak

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скакальська Ірина Богданівна

2. Irina B. Skakalska

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125556

Місцезнаходження: вул. Ліцейна, 1, Кременець, Кременецький р-н., 47003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрій Михайло Федорович
2. Mykhailo F. Jurij

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Макар Юрій Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Макар Юрій Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Волощук Ірина Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна